

ב

יש קונה עולמו

אך הציג הסוחר את כף רגלו על מפתן חדרו של הצדיק, ומגרונו פרץ בכי סוער בוקע רקיעים.

"רבי", שיוע ר' נח בקול חנוק מדמע, "זכרתי ימים מקדם, בשבתי על סיר הבשר, באכלי לחם לשובע; עת היו דלתות ביתי פתוחות לרוחה, לפני כל הלך ודל, ומתנודתי נפוצו על פני כל הארץ — ואילו עתה, חשך משחור כוכבי, ונתהפך עלי הגלגל מטב לביש, עד כי לא נותרו לפני כי אם גויתי וגויות בני ביתי הרועבים ללחם. כל זאת באתני והחרשתי, לא פציתי פי משוב ועד רע, ולא הרהרתי, חס ושלום, אחר מידותיו של הקדוש־ברוך־הוא; אבל עכשו, כשבגרה בתי, והיא יושבת גלמודה, עזובה ונאנחת, ואין בכל כיסי הריקנים כי אם רובל אחד בודד, ששרד לפליטה מימי האושר שנגוזו — כשל כח הסבל, ולא אוכל עוד לשקוט על השמרים!"

למשמע הדברים, הועם זוהר פניו של הגאון, הצדיק והקדוש, רבי אברהם יהושע העשיל, אבד"ק אפטא, בעל "אוהב ישראל", ולבבו הטהור נוקב ככברה. אנחות כבדות נעקרו מחזהו, ודמעה נוצצת ביצבצה מבעד לריסי עיניו העצומות. דומיה מוחלטת השתררה בחדר, עם תום סיפורו המר של ר' נח, הסוחר ה"יורד", רק תיקתוק האורלוגין התנדב לתת אות של חיים בחלל הדומם.

את ההס הממושך שיסע הצדיק.

"לאיזה סכום זקוק יהודי כמותך", שאל, "כדי לתת נדון לבתו ולהשיאה בכבוד?"

"אלף רובלים, רבי קדוש!" — נאנח היהודי מקירות לבבו.

"ומהו הסכום המצוי בכל זאת באמתחתך?" — המשיך הצדיק ושאל.

"כבר הקדמתי ואמרתי", השיב ר' נח ברוח נכאה, "כי רובל אחד בודד נותר לי לפליטה מכל עמלי".

"נו!" — הפטיר הצדיק — "יהא, אפוא, די גם ברובל האחד הזה, כדי שתחול עליו הברכה! סע לשלום, וקבל בשתי ידיים את העיסקה הראשונה שתוצע לפניך, וזכור", שינן הרבי באזניו של היהודי הנדכה, תוך שהוא לוחץ את ידו ומאמצה אל לבו, "כי ישועת ה' כהרף עין!"

תערוכת של מבוכה ותקוה, של ערפל ואור-זורח, מילאו את מדעיו של האיש. התיבות שיצאו כנבואה מפיו של הצדיק, ניצבו לנגד עיניו ככתובות באש שחורה על-גבי אש לבנה, וכישרו על שחר זוהר העומד להפציע בשמי עתידו; אלא שערפילי המסתורין השתלשלו כוילאות כבדים ואטומים על פני הטוב הצפון, ומנעו מקרני האור להקדים את זריחתן, ולוא בשעה קלה בלבד.

הואיל וזכה הרובל הבודד שבכיסו לשמש סניף לברכתו של הצדיק, שהרי תלה הצדיק בו את חלותה של הברכה, שוב לא חפץ ר' נח להשתמש בו ולבזבזו על שכר עגלה, וביכר לטעון רגליו בכתפו ולצאת לדרך רגלי.

עד שהוא הולך בדד ושפי בדרך חזרה לביתו, החל מהרהר בדעתו בדברים שנאמרו לו מפי הצדיק. רק עכשו התחיל מבין, עד כמה גדול הנס שהוא זקוק לו, כדי שיאות מישאו להציע לפניו עיסקה בשווי רובל אחד; שהרי מהו רובל לגבי עיסקה? — הוה אומר: לא כלום! וכיצד זה ניתן לערוך עיסקה תמורת לא כלום?! ברם, התעשת לו ר' נח והתחזק בלבבו בבטחונו בבורא-עולם ובאמונתו בצדיקים ובכחם, ודחה ממוחו ולבר את הרהורי התמיהה שצצו ועלו בו.

לאחר יום תמים של הליכה רגלי, הגיע ובא לאכסניה אחת על אם-הדרך, נכנס בה לפוש קמעה ולהחליף כח לקראת המשך דרכו. נכנס ומצא לפניו אולם מלא וגדוש באורחים, והמלצרים עומדים עליהם ומשרתים אותם באמונה ליד שלחנות ערוכים ועמוסים בכל טוב. אחרי יום הנדודים שחלף עליו מבלי ליתן בין שיניו מאומה, ראויה היתה איצטומכתו להתפרנס מכל אותם מאכלים דשנים וערבים שמילאו את השלחנות, אלא שאף עתה, לא ערב את לבו לשלוח יד ברובל הספון בצלחתו ולקנות תמורתו אוכל להשיב נפש, והעדיף להשיב נפשו הרעבה בפת קיבר חרבה שנשא עמו בצקלונו ובכוס מים ששאב לעצמו מן הבאר שבחצר.

ומפני שהיה האולם מלא מפה אל פה ודחוס עד אפס מקום, לא מצא לו ר' נח מקום אחר לישיב בו, אלא במסיבתם של סוחרים עתירים שישבו בסיעה אחת והטיבו לבם במאכל ובמשתה כדת. שם מצא לו כברת-ספסל פנויה — ונתישב עליה. היה לוועס את לחם-נקודיו וגומע את מימיו, ועיניו בוהות בתקרת החדר ללא מטרה.

אחרי אכול ואחרי שתו, הבחינו הסוחרים המבוססים ביהודי לבוש הבלואים הישוב לצידם. הביטו בו, וכיון שראוהו הוזה ובוהה נכחו בחלל הבית, מצאוהו ראוי לכנוס עמו בשיחה בשעה זו של קורת-רוח.

נענה סוחר אחד מן החבורה ואמר לו:

"יהודי רחמאי, מראה פנים של רב-סוחרים יש לך, שמא פנוי אתה לקבל הצעת מסחר כלשהי שנציע לך!?"

התנער ר' נח מהרהוריו ועמד להשיב ב"לאו" רבתי, אלא שבאותו הרגע צף ועלה לנגד עיניו ציוויו של הצדיק, שציווהו לקבל בשתי ידיים כל הצעת עיסקה שתוצע לפניו. מיהר ותיקן לשונו, והשיב להם ב"הן" נלהב.

"וכמה ממון עומד לרשותך", הוסיפו לשאלו, "שנדע טיבה של עיסקה שראויה להיות מוצעת לך?!"

"רובל אחד שלם!" — השיב הוא להם בעוז ובלא היסוס.

צחוק ללא הפוגות פרץ מפיותיהם של הסוחרים הרוויים, אשר שעה ארוכה לא חדלו משחוקם הרם, כשהם מתנודדים על מושביהם כחביות קמורות-בסיס.

"רובל אחד שלם! — — —" — החרו החזיקו אחריו בלעגי-מעוג — "רובל שלם ללא כל מגרעת! — — — שמא יש את נפשך לרכוש ברובלך את טירתו המפוארת של הרוזן מוגילוב?" — המשיכו לסנוט בו — "או אולי את יערותיו של הגרף פודולסקי? — — —"

היהודי הנעלב התעטף בדוק של שתיקה, ולא השיב לחורפיו דבר מטוב ועד רע, רק בלבו רחשה והמתה התקוה, לישועת ה' שתזרח ותופיע לנגד עיניו כהרף-עין.

בינתיים, קם סוחר אחד ופתח לענות את חלקו לכבודה של אותה איטלולא, כדי להוכיח למרעיו שאינו נופל מהם בחכמה ובמזימה. נענה ואמר:

"רבי יהודי, כמדומה אני, שבעד רובל אחד בודד שיש ברשותך, לא תוכל להשיג נחלה טובה יותר מחלקי שלי בעולם-הבא!

אוצר החכמה

רעם הצחוק שבקע ברגע ההוא מפיות הנוכחים, דמה לקול נפץ אדיר המנסר בחלל. הסותרים קלי-הראש שחקו כהוללים עד כלות נשימה מאפם, ולחצו בשביעות-רצון את ידו של הסותר בעל-ה'חכמה', כאומרים: 'אישר!'

רק ר' נח נשאר אדיש ושליו על מקומו, ובקול בוטח השיב ואמר:

"הן! קונה אני!"

ובלבו הרהר: "וכי מאי נפקא-מינה בין חלקו של זה לעולם-הבא לבין גרוטאה המוצעת בשוק למכירה; 'עיסקה ראשונה שתוצע' אמר הצדיק — ואף זו עיסקה היא!"

כל אותם שחוקים ששחקו הסותרים עד כאן, היו כאין וכאפס לעומת השחוק ששחקו מכאן ואילך, אחרי שהשמיע ר' נח את ה"הן" שלו וגילה את רצונו לרכוש את חלקת העולם-הבא של אותו סוחר. ומכיון שחשקה נפשם של הסותרים במהתלה, אמרו לערוך את העיסקה כדת וכדין, לכתוב עליה שטר ולחתום עליו עדים, כהלכות עיסקות וקנינים.

מיד הובא גליון ניר, קולמוס נטבל בקסת ושטר-בשטרות יצא לתפארה מתחת ידי כותבו. מסר ר' נח את רובלו לסוחר, הוצא סודר ונערך קנין, נכתב השטר וחתמו עדים — ובבית האכסניה ששון ושמחה עד בלי די. הסותרים ישבו בשנית לאכול ולשתות ולהטיב לבם לרגל המאורע העליון, ור' נח שב לפינתו, אחוז בחבלי אמונתו ובטחונו, ואינו מבקש כי אם לפוש מיגיעו, להפיג עיפותו ולהמשיך הלאה בדרכו.

החוכא והאיטלולא עודם בין שיניהם, טרם יכרתו, ואשת הסוחר

המהתל נכנסה לאולם. נסתכלה בבעלה וראתה אותו סמוק ומזיע מן הצחוק ומדושן עונג מן המהתלה המחוכמת שנזרקה מפיו, ביקשה גם היא לשמוע ולדעת מה זה ועל מה זה. אף הוא לא כלא את לשונו, ובעודו נוטף נטפי גאון ונחת על בינתו ועל חכמתו, סח לפניה בפרוטרוט את כל אשר קרהו ואת פרשת הרובל, אשר שקל היהודי על ידו בתמורה לחלקו בעולם-הבא, לקיים מה שנאמר: 'השוטה נותן — והפיקח נוטל!' — — —

1134567

אולם, לפתע, קפאה ארשת העונג שעל פני הסוחר, ושחוקו שבפיו נגדע באיבו. שכן, מהכרת פניה של זוגתו, נשקפה אליו הבעה מבשרת רעות; מעיניה הקמות ומחיורון-המות שפשה בחזותה נמצא למד, כי הקדיח את תבשילו וכי אותו לצון שחמד לו אינו נושא בעיניה חן כל עיקר.

שלא תאמר: יעלים עיניו ממנה ומהבעותיה ויעשה מה שלבו חפץ! ולא היא! שהרי כל עושרו ונכסיו שהיו לו — ממנה היו, שכן בת-יורשת-נחלה היתה לאב עשיר מופלג, והיא-היא שהכניסה לו את כל הנכסים האלה. אף כל הסוחרים האחרים שנמצאו שם, יודעים היו אותו הרז, ולא היה מי מהם שיעז להמרות את פיה במסחר. שהרי לה הכסף ולה הזהב — וכל שהוא בעל-המאה, הריהו בעל-הדעה.

אזירה מתוחה השתררה במקום. חבר הסוחרים שעמדו על המתרחש, ניצבו מסביב כגלמים פעורי-פה, כשאינם מוצאים את ידיהם ואת רגליהם במבוכה הפתאומית.

בתוכה של אותה דממה, היה רועם קולה של האשה, מלווה ביבבה, ביללה ובצוחה; אין היא נוצרת את לשונה ואת שפתיה, ולעיני קהל ועדה היא מוצקת קיתונות של רותחים על ראש בעלה הסוחר קל-הדעת, שלא מצא לו במה להתלהלה, אלא בחלק-העולם-הבא הזעום והמפוקפק שלו.

"בוש והכלם, ריקא וחדל-אישים שכמותך!" — הדהדו צוחותיה בכל שטח האכסניה, "האף אומנם פרקת כבר לגמרי עול יהדות מעל צוארך?! הכיצד זה מעז יהודי לעשות משא-ומתן בבבת-עיניו; בחלקו לעולם-הבא?! וכי שעשוע של פעוטות הוא זה?!!"

^{אוצר החכמה}גתהפכו פניו של הסוחר כשולי קדרה, לשונו כמו דבקה לחיכו, ואין בפיו מילה להשיב.

משראו הסוחרים את חברם בכיר-ע, נכנסו אי-אלו מביניהם בתווך כדי לנסות לפשר בין בני הזוג.

"אל נא באפך ובחמתך", ניסה האחד להרגיע את רוחה הסוערת, "חס ושלום, לא נתכוין בעלך לכפור בעיקר ולא בא להפקיר חלקו לעולם-הבא; לא היתה זו כי אם מהתלה לשמה בשעה של בדיחות הדעת, וכל-כולה עורבא-פרח — לא שרירה ולא קיימת כלל וכלל!"

"מה זאת אומרת 'לא שרירה ולא קיימת'?!!" — הטיחה היא חזרה בפניו — "והלא מפורשות שומעת אני, כי שטר-קנין כתוב וחתום כדת וכדין ניתן לו ליהודי ההוא, ואף עדים נאמנים הועדו על העיסקה; האומנם עולם הפקר הוא?! שטר הוא שטר ועיסקה היא עיסקה — ואני אינני חוזרת לדור עם אותו פורק-עול עד שישוב ויקנה את חלקו לעולם הבא מידי היהודי שמכרו לו!"

ובפנותה אל בעלה, קראה והכריזה בקול גדול:

"בוא עמי מיד אל הרב, ותן בידי ספר-כריתות! שהרי לא נישאתי לגוי ריקן ומנוער שכמוך, המנושל מכל זיק של יהודיות, עד כי אף חלק-מה בעולם-הבא אין לו!"

בפנים נפולות וכבושות בקרקע החל הסוחר גורר את רגליו, כשהוא הולך לחפש אחר היהודי בעל הרובל, זה שהיה בעוכריו ואשר בעטיו באה לו כל הצרה הזו מיד זוגתו. חבר הסוחרים אשר היו עדים לצרת חברם, הצטרפו אף הם לחיפושים הקדחתניים, שעה שקולותיה

של אשת-הסוחר עדיין רועמים ברקע ומוסיפים נופך של אימה למהומה המתחוללת.

אחרי חיפושים לא מעטים, בתוככי האכסניה ההומה מאדם ובסביבותיה, נמצא היהודי המבוקש, בפינה נידחת בחצר האחורית של הבית, כשהוא שרוע על ספסל רעוע ונם לו את תנומתו.

כאשר פקח ר' נח את עיניו לקול הקורא לעוררו, כבר היו מקובצים סביבו כל הסוחרים כולם, והסוחר ביש-הגדא ניצב ביניהם בברכים כושלות, כמי שעולמו חרב עליו. תוך שעה קלה הודיעו לאשת-הסוחר ובאה גם היא, כדי שתראה בעיניה כיצד שב בעלה וגואל את ממכרו מיד קונהו.

"הא, ר' יהודי", נחלץ אחד הסוחרים לפתוח ראשון בענין ולדבר דבר באזני היהודי המתנמנם, "שוכב אתה כאן ונם לך להנאתך, ושם מתהפך עולם לרגל מהתלה קלה שחמדת לך!"

"מהתלה? מתהפך עולם?" — גימגם ר' נח, אשר קורי שנתו טרם סרו כליל מעל עיניו — "אינני מבין כלל על מה הנכם סחים!"

"החזר לו את העולם-הבא שלו! החזר לו את העולם-הבא שלו!" — נצטוה בהיסטריה אשת-הסוחר — "החזר לו תיכף ומיד, ואם אין הריני מתגרשת ממנו! לא אוכל בשום פנים ואופן לדור עם נשמה אומללה וערטילאית שכמותו, אשר אף חלק כלשהו בעולם-הבא אין לו! אנא, חוסה, יהודי, והחזר לו מיד!" — — —

רק עכשו החל ר' נח לתפוס במה דברים אמורים, והענין החל מתבהר לו לאשורו. הוא התרומם מן הספסל עליו שכב, התישב בניחותא והחל מרצה את דבריו מתון-מתון.

"מורי ורבותי הנכבדים", פתח ואמר, "במטותא ממכם; לא היתה כאן שום מהתלה ולא היה כאן שום לצון! עיסקה של ממש היתה בינינו, כתובה בשטר וחתומה בעדים כדת וכדין, ואינני מתכון בשום פנים ואופן לחזור בי הימנה!"

"מה הדברים הללו בפ"ך?!" — פרצו לעומתו הסוחרים בשצף-קצף — "הטרם תראה את השכר הגדול שניתך על ראשו של ידידנו בשביל אותה מהתלה?! כלום מבקש אתה לטעון על שכמך אחריות כה כבדה לשלום-בית שיתערער, חס ושלום, בגינך?!"

"הא לך בחזרה את רובלך", אזור עוז הסוחר 'בעל-השמחה' בכבודו ובעצמו והשמיע את קולו, תוך שהוא מושיט את הרובל לעומת פניו של ר' נח, "רק הסר ממני את המות הזה! אם נפגעת ממעשה-הבדיחותא, הריני מבקש עתה את מחילתך בפני קהל ועדה, ותחינתי שטוחה בפניך שתחדל מעקשנותך ותשיב מיד לידי את השטר, אשר כל-כולו לא נעשה אלא לשם לצון בעלמא!"

"אך טעות חמורה היא בידכם", השיב ר' נח בשלות-נפש על הדברים שהוטחו כנגדו, "אם סבורים אתם לבטל את המקח בטענות, במענות, או בתחינות. יהודי סוחר אני, ואין לי בעולמי אלא ד' אמות של מקח-וממכר; אם יש את נפשו של ידידכם הסוחר לקבל לעצמו בחזרה את חלקו בעולם-הבא שמכר לי, אהיה מוכן בחפץ-לב לשוב ולמכרו לו, אך שלם ישלם לי את מלוא התמורה אשר אדרוש על כך."

"נו, יהי כך!" — הריעו הסוחרים כמי שמצאו פתרון לבעיתם, והאיצו בסוחר לבוא עם היהודי אל עמק-השוה.

"אכן, יהודי סוחר אתה!" — נענה הסוחר בחיוך מעושה — "פתח, אפוא, פ"ך ויאירו דבריך: מהו המחיר אשר תשית עלי?"

נדרש לו לר' נח רגע של דממה, כדי לאזור אומץ ולהעלות על דל שפתיו את אשר בלבבו. אך ברכתו הטהורה של הצדיק לא משה מנגד עיניו, וממנה שאב את העוז להשיב ולומר:

"אלף רובל, אדוני הנכבד! זהו המחיר אשר דורש אנכי בעד
הממכר! אלף רובל טבין ותקילין — לא אותר על אף
אגורה!" — — —

הם עמוק הושלך סחור-סחור. דממת-ההום, כבמצולתו של הים
הגדול. פניו של הסוחר חורו וסמקו חליפות, ידיו רעדו, נחירי אפו
רטטו ושפתותיו נקמצו בחימה כבושה. לפתע, סב באחת על עקבותיו,
הפליט ריקה נמרצת למרגלותיו של ר' נח, ובזעם מתפרץ שאג:

"טפו! קבצן מזוהם שכמותך! נצלן בן נצלנים! אצלי לא מצאת
את הכתובת לכך! החזק לעצמך את השטר הארור והחנק בו, אינני
צריך לך ולטובותיך!"

בפסיעות נמרצות החל הסוחר מתרחק ממחיצתו של ר' נח,
כשסיעת ידידיו הסוחרים בעקבותיו. כולם כאחד מלאי חרון היו על
העזתו המופלגת של היהודי החצוף, ולא העלו על דעתם כלל לשאת
ולתת עוד עמו ולוא כדי מילה אחת נוספת. אלא שכאן שבה ונשמעה
ברמה יללתה הצורמת של אשת-הסוחר:

"אל הרב! בוא עמי אל הרב ושחררני בגט-פטורין! כעת! מיד!
על-אתר! אף רגע אחד נוסף אל תעכבני בכבלי העיגון!" — — —

מראה פנים של אלף אומללים השתקף אותה שעה בכבואתו של
הסוחר. נדמה, כי לא היה אומלל ואובד-עצות עלי אדמות כמוהו.

אדהכיי-והכי החלו הסוחרים נשמטים והולכים להם אחד-אחד. נוח
היה להם שלא להמצא בקרבת מקום, כדי שלא לראות במפלת חברם
העומד לכנוס אל הקבר שכרה הוא לעצמו במו ידיו.

נסתלקו כולם, ונותרו הסוחר וזוגתו ור' נח לבדם. הבין הסוחר
שאין ברירה, ושב לחלות פניו של היהודי להתפשר עמו ולהשיב לידו
את השטר. אף נכון היה להעניק לו חמישים רובלים, ובלבד שיניח לו
לצאת מן המלכודת הפרושה לרגליו.

[אוצר החכמה]

ריוח של חמשת-אלפים אחוזים, רבי יהודי, לאו מילתא זוטרותא הוא!" — ניסה הסוחר לדבר על לבו — "וכי בכל יום מתרחשת עיסקה שכזו?!"

"הבן, סוחר נכבד", השיב לו ר' נח בארשת שלוה, "לא כשם שאני נראה אני נחשב. נראה אני אמנם כדלפון וכקבצן, ובעיניך — אף אולי כנצלן וכסחטן; מביטים אתם אחרי כאחרי אדם תמהוני התלוש מעולם ומלואו; אבל תדע, כי לשעבר, סוחר גדול הייתי, בקי ומבין בהויות עולם, עד אשר לימים, נתהפך עלי הגלגל, לא אליכם, והגעתי למצבי אשר עיניכם הרואות.

"לאחרונה, משלא השיגה ידי פרוטה לפרוטה לצרכי נדוניה לבתי שבגרה, קמתי ועליתי ליטול עצה מן הצדיק הקדוש רבה של אפטא, והוא-הוא שיעצני להכניס עצמי בעיסקה הראשונה שתוצע לפני אחרי הפרדי מעליו — — —

"תבין, אפוא, מעצמך, כי לא מחמת חוסר-טעם מלאני לבי לדרוש סכום עתק שכזה בעבור קנין שקנייתיו זה עתה בעד רובל אחד, אלא שמן השמים הכינו את צעדי והביאוני עד הלום. ברי לי, כי אותו ממון המזומן לנדונית בתי — בכיסך הוא מונח, ובעל כרחך הנך עתיד לפרעו עד תומו — — —"

נרעשים עד עמקי נשמתם נותרו הסוחר וזוגתו, אחרי שמעם את הדברים היוצאים מפיו של ר' נח. דמיות של התנגשות נקוו אף בעיניו של הסוחר, אף שלא טעם טעמו של כובד-ראש מימיו. מבלי להרבות בהיסוסים ומבלי להתמהמה, שלף צרור שטרות-כסף מכיס מקטורנו, ומנה לידיו של היהודי העומד למולו אלף רובלים טבין ותקילין.

אף ר' נח בעצמו, ככל שתקיף היה עד כה בדעתו, לא האמין כעת למה שעניו רואות, ואלמלא השטרות הצרורים בידו, והוא ממשמש בהם וחש אותם, לא יכול היה לקבל בדעתו. כי כה מהר הצליח ה' את

דרכו וכי כבר נתקיימה לה ברכת הצדיק ללא כחל וללא שרק. הוא מיהר לשלוח ידו אל כיס אפודתו, ולשלוף מתוכו את השטר המוזר, אשר בגינו נתחולל כל הסער. בידים רוטטות קיבל הסוחר את השטר מידיו של ר' נח, ותוך שהיה קורעו לקרעים, ממוללם וזורם לרוח, היה ממלמל ואומר:

"גם אלמלא השטר הזה, שוה היא מצות הכנסת-כלה להשקיע בה אלף רובלים!"

אשת-הסוחר שניצבה מן הצד, העיפה בבעלה מבט נדהם ומשתאה. היא חידדה את אזניה לשמוע היטב את המילים, למען תדע בודאי, כי אוזנה לא הטעתה וכי אכן מפיו יצאו הדברים. יכולה היתה להשבע שבועת-אמת בלי פגם, כי מיום עמדו על דעתו טרם ניצנצה במוחו מחשבה-טובה מעין זו — — —

"ברצוני לראות את ^{אוצר החכמה} אותו צדיק מופלא שנתברכת מפיו", קראה אשת-הסוחר אל עברו של ר' נח, "אולי נזכה ויאציל גם לנו ברכה".

לא יכול ר' נח לסרב למטיביו, עלה עמם על מרכבתם, ויחדו עשו דרכם בחזרה לאפטא. בפנים מאירות קיבל הצדיק את פני הבאים. מעשה הצדקה הגדול שיצא מלפני הסוחר העשיר, לא נעלם מעיניו הצופיות, ועל כן בשכר זאת הרעיף עליו ברכות למכביר.

אותה אשת-הסוחר, מלבד שעשירה היתה ועזותה עמה, כבר ידענו שדברנית היתה ואינה משירת כלום מתשעה קבין שניתנו לה; אף כאן, לפני שיצאו מלפני הצדיק, פתחה את פיה לשאול:

"רבי קדוש", אמרה, "אך את זאת חפצה הייתי לדעת, אם אכן שוה אותו חלק-עולם-הבא של בעלי את אלף הזהובים ששילם בעבורו?" — — —

נתהרהר הצדיק קמעה, אחר נתחייך והשיב:

"ניתנת האמת להאמר, כי מתחילה, בשעה שמכר את חלקו בשכר הרובל האחד — לא היה אותו החלק שוה אפילו את הרובל שקיבל בעדו; אך לאחר מכן, משזכה לתת את תרומת-ידו למצות הכנסת-כלה ולהעניק ליהודי העני את אלף הרובלים בעין-יפה — נעשה חלקו לעולם-הבא שוה פי-כמה-וכמה מאותם אלף רובלים שקנאו בהם, עד לאין-ערוך ולאין-שער — — —"

אוצר החכמה

יש קונה עולמו באלף רובלים!

הדפסה ברזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה
בסוד עבדיך - א גרליץ, מרדכי בן יחיאל משה עמוד מס: 40 הודפס ע"י אוצר החכמה